

Алдр Октябрьск социалистическ революц болхас урд, хаана йосна цагт, хальмг улс сургъуль-эрдм уга харньгъу, у-бргн теегяр, ишкя геряр эргяд-нуугъяд йовдр, бийсднй автоном уга. Айдрхнй, Сарпулин боли наньчигн газрмудин медлд багтдж йовсиг эс медх кун мана таньгъчд уга болх.

Автономн зов уга, теегяр эргдж нүүдл йовсн улсг балгьсн, нег улү хотл балгьсн гндж уга билä, бääх чигн аргъ уга билä.

Зуг, алдр Ленинй гардврт, терунä тогтасн Коммунистическ партин гардврт орсин кбдлмшч класс, куч-кблсч крестьян улсла хамдан баячудин, капиталистрин йосиг күүчдж хаяд, советск йос тогтасна ашд хальмг улс нүднй секгддж, политическ серл ордж, автономн йос авч, наадк цуг олн-амтиlä äдл збв эдлчхädж, амрл-джиргълин хаалгъд орсин.

Советск Хальмгт административн болн культурн гол-хотл балгьсн керглгдсн.

Усн хаалгъ чигн уга, тбмр хаалгъ чигн уга теегт балгьс тосхлгн амр биш. Болв Хальмг таньгъчин куч-кблсчнр, орсин олн-амтнй дбнйгяр эн балгьсиг ахр цагин болзгт тосхдч чадсн болдг.

Эн балгьснй нэрнй—Элст, энунй наснй бигь. Хальмг автономн таньгъчин Миньтеск улусин (района) центр—Элст селн деер 1928 джил балгьсна тосхлг эклемн.

Хотл балгьс эклдж тосхлгн хальмгнй нег ик байрнй болсн мбн. Элстнй тускар хальмг улс дуундан орулдж дуулдг, шүлгүдгн орулдж бичхädг болв.

ЭЛСТ — хотл балгьсн

Булгин усн гооджна,
Бурлдан унр канькннчн,
Бääгъяд джиргъх куунд
Басл сән газр.

Центр бярх ухан,
Цугъарань цееджд орз.

Цбкрл муурл уга,
Цугъар аргьинь хääв.

Эмнг бääсн газрт

Эргүлäd гермүд бярäd,

Элст балгьсан тосхджана...

Элст балгьсн Эргин бмн зах талнй, Эргин джирн зургъан шинрин негнәннй эки деер бääнä. Элст балгьснур альк үзгаснй ордж ирз чигн, икл холас, ик гун хотхр дотр цääдж үзгднä.

Хальмгнй хотл балгьсн тбм р

болн усн хаалгъас холд, заагта бйинä. Элстас Иджл гол күргл гурви зу гар километр тбмр хаалгъин станц—Дивн күртл зу шаху километр. Зуг Элст—Дивн хоорид 1939 джил Хальмг таньгъчин цуг олн-амтн орлцдж, ахр цагин болзгт чолун (шоссейн) хаалгъ кесмн.

Джил бнйгряд, он ирäd йовгл балгьснд олн давхр ад-

министративн гермүд, школмуд, больницы, амтн бääдг чолун гермүд тосхгдäд, кесг олн го сääхн уульнице гарад, бдгä цагин балгьсна бääдл Элстас гарв.

Элст балгьсн хальмгнй административн болн культурн центр болсн деэрнй экономическ центрт хуврэгдв. Государственн болн кооперативн гү-үлгән икяр делгрдж, кесг олн магазин тосхгдв, бдр болгър ик базр гардг болв.

Иим кевяр бсдж-бргдженн Элст балгьсиг кумни амтнй бшätир—немшин фашистнр советск цергин кучтä цоклгънла харгъад кббгдäд

гархларн, гал бгяд балгьсна цуг административн, культурн, общественн ик-ик гермүдиг цугтнй шатадж, үмснд, тооснд хуврулчхасмн. Болв, Коммунистическ партин болн Советск правительствин нилчяр Элст балгьсна шав эдгäгддж, улм бмнкäсн икяр, бмнкäсн сääхнйр тосхгдддж йовна.

Элст—Хальмгнй культурнй центрт хуврэгдв. Эн балгьснд ода эклцин дбрвн школ, күүс биш дундин долан школ, дундин хойр школ, селнй äдл-ахун механизацин школ, хойр кинотеатр, культурн Гер, хойр библиотек кбдлжәнä, хойр газет гарчана.

Таньгъчин боли балгьсна эрүл-менд харлгъна халхар кбдлжäцхäh больниц, поликлиник, аптек, бичкдүдин яслй боли садмуд бас бääцхәнä.

Мана хотл балгьснд бääрн газрин промышлени предприятияс бас тосхгдддж делгрдж йовчхәнä. Балгьсна тосхлтиг бääрн газрин материалмудар тетгх кирпичн боли черепичн завод кбдлжәнä. Альбастр кедж гаргъдг цех эн заводт бас бääнä. Олн амтид кергтä промышлени эд-тавр кедж гаргъдг промышлени комбинат боли промартель бас кбдлжәнä.